



Větrník-roč.V-č.12,13.

VĚTRNÍK

Vydává MěstNV ve Vysokém n. Jizerou s aktivem kulturních pracovníků

Ve Vysokém n. Jiz.27.11.1972.

Nad krásnou Něvou dohasíná den,
na strmých nábrežích čekají
prázdné sady

Místní odbočka SČSP ve Vysokém nad Jizerou vás zve

na s l a v n o s t n í v e č e r

k 55.výročí VRŠR a 50. výročí SSSR.

Na tento slavnostní večer připravilo literárně dramatické oddělení
lidové školy umění

jubilejní 10. č e r n o u h o d i n k u

M Ě S T O N A N Ě V Ě.

Režie :

L. Hnyková

Hudební spolupráce:

H. Hanušová

Slavnostní představení se koná ve čtvrtek 30.listopadu
v 19 hod.

Odpoledne téhož dne pro školní mládež ve 13,30.

Velký sál Krakonoše.

Za SČSP:

J.Pičman v.r.
předseda

P.Hnyk v.r.
jednatel

Rok po volbách.
Práce občanů města Vysokého n. Jiz.

Dne 14. listopadu t.r. bylo hodnoceno plnění volebního programu za uplynulý rok na veřejné schůzi pořádané NF v divadelním sále Krakonoš.

Jednání se zúčastnil poslanec ČNR s. Barták, zástupce OV KSČ, ONV, OV SČSP a 102 místní občané.

Schůzi předcházela kulturní vložka recitační skupiny SS^M "Poema o Vietnamu" od Konstantina Simonova v režii s. u. uč. Ludmily Hnykové. Velmi zdařilý přednes byl odměněn potleskem.

Ideovou část volebního programu přednesl ing. s. Grafek, řed. ZOU. Zhodnotil činnost a osvětlil ukoly NF při plnění volebních programů v obcích, okrese a ve státě. Vzpomněl významných výročí v tomto roce - 55. výr. VRSR a 50. výr. vzniku SSSR. Zdůraznil důležitost bratrské pomoci armád Varšavské smlouvy k upevnění míru a konsolidaci v našem státě v r. 1968. Vyzdvihl výhodnost naší spolupráce se socialistickými státy.

Poslanec ONV s. Václav Kučera promluvil o ukolech plynoucích z volebních programů pro všechny občany. Na příkladech z okresu uvedl jak veliké ukoly zajišťují volební programy pro blaho občanů v rámci okresu.

Zprávu o plnění volebního programu v našem městě podal předseda MěNV s. Josef Hásek. Občané byli seznámeni co všechno bylo již za uplynulý rok vykonáno a které akce bude nutno zajišťovat v příštích letech. Zdůraznil nutnost pomoci všech občanů, neboť převážná část prací bude vykonána v akcích Z za pomoci všech. Je tedy nezbytné, aby si každý z nás uvědomil, že máme svá práva, ale nesmíme zapomínat, že máme vůči společnosti též povinnosti. Není možné, aby všechna práce spočívala jen na jedincích a poslancích, není možné dané a přijaté ukoly zabezpečit a řádně plnit přání občanů. Naše socialistická republika nám poskytuje velké finanční prostředky k zajištění různých akcí, ať se jedná např. o tělovýchovu, stavebnictví, kulturu a pod. Poskytované finanční pomoci si musíme vážit a uvědomit si, že tomu tak vždy nebylo a v některých zemích ani dosud dnes není. Např. ve Vietnamu, kde místo pokojné práce se vede nesmyslná válka, která ničí hodnoty a zabíjí lidi. Tento velký rozdíl je nutno si uvědomit a podílet se proto dle svých možností na budování různých akcí.

Nejdůležitějším bodem volebního programu pro letošní rok bylo dokončení výstavby sokolovny. Práce pokročila tak daleko, že začátkem prosince bude provedena kolaudace. Na této akci bylo odpracováno občanů přes 56.000 brigádnických hodin. I když pomoc občanů zde byla, přesto se na těchto pracech podílelo poměrně málo lidí.

Ve svém dalším projevu rozvedl předseda jednotlivé akce, způsob zajišťování, nedostatky a potíže, které se se zajišťováním projevují.

V příštím roce jako hlavní akci uvedl, př. rozšíření mateřské školy. V dalších letech se počítá s výstavbou obchodního domu, upravou cest, vybudováním hlavní kanalizační sítě, výstavbou hasičské zbrojnice, s přestavbou divadla a kina.

Samostatný bod volebního programu bylo uspořádání III. Národní přehlídky vesnických a zemědělských divadelních souborů. K zvládnutí této akce byl ustaven přípravný výbor divadelní přehlídky, který zajišťoval finanční prostředky, propagaci, uzavíral smlouvy se závodů, zajišťoval patronáty, ubytování, prodej vstupenek, výzdobu a různé další věci.

Závěrem zhodnotil předseda výsledky Národní směny a vyzdvihl všestrannou pomoc občanů a organizací NF k plnění volebního programu. Při směnách dne 22. dubna a 7. října letošního roku bylo celkem odpracováno 1.585 hodin zdarma. Pracovalo se na jarním úklidu a při úklidu na divadelní přehlídce / nejsou zde uvedeny hodiny divadelního souboru / .

Jako poslední bod veřejné schůze bylo seznámení občanů s výzvou starostů Hanoje k starostům evropských měst a všem mírumilovným občanům, které provedla předs. NF s. Marie Döubalíková.

Závěrem bylo usneseno, aby byla poslána z veř. schůze resoluce Velvyslanectví USA a Velvyslanectví Vietnamské dem. republiky do Prahy. Potleskem byla schválena resoluce tohoto znění:

My, občané města Vysokého n. Jiz., shromáždění na veřejné schůzi konané dne 14. listopadu 1972 jsme projednali výzvu starostů vietnamských měst. Odsuzujeme barbarické a zločinné nálety letectva a útoky námořnictva Nixonovy vlády proti pokojnému civilnímu obyvatelstvu v městech a obcích Vietnamské demokratické republiky a žádáme přísné potrestání všech viníků před mezinárodním tribunálem tak, jako byli odsouzeni fašisté po II. světové válce v roce 1945.

Občané města Vysoké n. Jiz.

Celkové zhodnocení veř. schůze provedl poslanec ČNR s. Barták a ve svém příspěvku kladně hodnotil práci MěNV, NF a všech občanů.

Marie Döubalíková, př. NF.

Vietnamská demokratická republika
Nezávislost-Svoboda - Štěstí.

Městský národní výbor

Vysoké n. Jiz.

Velvyslanectví Vietnamské demokratické republiky v ČSR má čest Vám oznámit, že dostalo Vaši protestní rezoluci ze dne 15. listopadu 1972.

Velvyslanectví Vietnamské demokratické republiky si dovoluje vyjádřit upřímné díky za projev bratrské bojové solidarity se spravedlivým bojem vietnamského lidu. Je to mocné povzbuzení pro vietnamský lid v jeho boji proti americkým agresorům za spásu vlasti a při budování socialismu. Je to přínos k boji lidu celého světa za mír, národní nezávislost, demokracii a socialismus.

Nechť československo - vietnamská bojová solidarita přetrvá věky!

V Praze dne 17. listopadu 1972.

Velvyslanectví Vietnamské
demokratické republiky.

Od skončení III. Národní přehlídky vesnických a zemědělských divadelních souborů ve Vysokém nad Jezerem uplynul již měsíc. Jelikož ve Větrníku vydávaném v průběhu konání přehlídky nebyla zpráva o udělení cen, činíme tak dodatečně. Pořadatelé III. Národní přehlídky na návrh poroty udělili tyto ceny:

cenu ministerstva kultury ČSR

divadlu mladých TJ Sokol JZD Vysoká Libeň
za podnětnou inscenaci hry sovětského autora Julia Edlise
Červen, počátek léta

cenu Ústředního výboru Svazu družstevních rolníků ČSR

divadelnímu studiu OB Dobkovice
za příkladnou práci mladého amatérského kolektivu

cenu Východočeského krajského národního výboru

Vladimíru Dědkovi za invenční režii současné sovětské hry
J. Edlise Červen, počátek léta

cenu Okresního kulturního střediska v Semilech

Jaroslavě Němcové za postavu Slávky Hlubinové ve hře F. Šrámka
Měsíc nad řekou

cenu Českého ústředního výboru SSM

Anděle Gettsmannové za postavu Pernety ve hře C. A. Pugeta
Bláhový čas

cenu Krajského kulturního střediska v Hradci Králové

Romaně Nováčkové za postavu Lízy Doolittlové ve hře G. B. Shawa
Pygmalion

cenu MěNV ve Vysokém n. Jiz.

Janě Adamcové za postavu Florence ve hře R. Thomase Past

cenu Okresního národního výboru v Semilech

Evě Pichové za postavu Ester ve hře J. Otčenáška
Romeo, Julie a tma

cenu Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v Praze
Josefu Videmanovi za scénografii a postavu Miti Paramonova ve hře
J. Edlise Červen, počátek léta

cenu Svazu českých divadelních ochotníků
Janu Orságovi za postavu Jeppeho z vršku ve stejnojmenné hře
L. Holberga

Domníváme se, že i diváci s tímto hodnocením souhlasí. S přehlídkou bylo hodně práce a většina této ležela na našem divadelním souboru. Ústav pro kulturně výchovnou činnost Praha, zaslal divadelnímu souboru Krakonoš toto poděkování :

Divadelní soubor Krakonoš
V y s o k é n. Jiz.

Vážení soudruzi,

dovolte mi, abych Vám všem srdečně poděkoval za práci, kterou jste vynaložili pro zdárný průběh a vyznění národní přehlídky vesnických a zemědělských divadelních souborů. Vždyť všechny přípravy a námaha by vyzněly jen napůl, kdyby nebylo nadšených lidí, kteří vykonávají drobnou práci, která někdy ani není hned patrná, ale která je právě tím speciálním "krakonošským" kořením, po kterém voní celá vysocká přehlídka.

Ještě jednou Vám všem, vážení soudruzi, náš nejpřím-
nější dík.

Váš

Jaroslav Šindelář
naměstek ředitele pro úsek
zájmové umělecké činnosti

Poděkování za úspěšný průběh a zdařilé uspořádání letošní přehlídky patří vám všem, kdož jste se jakkoliv na této akci podíleli. Myslíme, že nejlepší poděkování vyjadřuje dopis ochotníků z Bystřice u Benešova tohoto znění :

Vážení přátelé,

bylo by od nás neodpuštělně neslušné, kdybychom poslali strohou formou své finanční požadavky k naší účasti na národní přehlídce. Není to ani možné, protože přesto, že už máme za sebou zase další přehlídku v Nymburce, v myšlenkách a ve vzpomínkách jsme stále u Vás. Nemine chvilka, aby se nám jednotlivcům i našemu malému kolektivu nevracely stále ony překrásné a neopakovatelné chvíle, které jsme u Vás prožívali.

Věřte nám, drazí přátelé, a tlumočte to, prosím Vás, všem, kteří tak zapáleně a bez ohledu na osobní pohodlí pracovali pro zdar přehlídky a kteří uměli vytvořit prostředí, jaké jsme dosud nepoznali. Věřte nám také, že to nejsou žádné fráze, žádná vyumělkovaná a navoňená slova, ale opravdové pocity, které nelze znovu opakovat a vyjádřit, ale které jsou a zůstanou v nás.

Kdybychom jmenovali některé z Vašich krásných lidí, ublížili bychom ostatním, jejichž jména jsme ani nepoznali, ale jejichž práci a přičinění bylo cítit na každém kroku. Tak tedy všem, Vám všem ten nejpřímější dík a spolu s ním naše skryté, ale stále opakované přání, aby se nám ještě někdy poštěstilo setkat se s Vámi a znova, třeba i za jiných okolností prožít chvíle čistého a krásného přátelství.

Odpusťte, prosím, formu dopisu, která má více ráz soukromý než oficiální, ale jakákoliv oficialita by asi porušila bezprostřednost a srdečnost, která vládla u Vás a která v nás zanechala tak hluboký dojem.

Za souhlasu všech bystřických ochotníků
a jejich jménem

zdraví

Ludvík Němec.

Pro Větrník připravil př. MěNV s. Josef Hásek

Z Vysokého do Gascogně.

Úvodem je nutné předeslat těm mladším čtenářům, že ve Vysokém bývala rodina Chlebnova. Ještě dnes ti starší říkají "U Chlebnu" v čp. 73, proti "Ádovně", dnešní kovárně a dílně Státního statku. Majitelem je Josef Chvalina.

Emil Chlebná, o kterém se chceme dnes zmínit, se r. 1878 však narodil v čp. 249 v hoření ulici. Majitelkou domu je Božena Šilhánová.

Jeho synovec, Antonín Chlebná, rovněž vysoký rodák, který žije v Tanvaldě, věnoval Vl. muzeu albičko s fotografiemi a francouzskými novinami z července 1972, ve kterých je obsažený článek o Emilu Chlebnovi.

"Pocházím z chudoby" říká Emil Chlebná. "V mé mysli opravdové štěstí byla země / půda / a tak jsem zkusil stát se sedlákem. Usadil jsem se v Ordan - Laroque, když mi bylo 50 let".

"Byl jsem "létavicí", ujišťuje čtverácky, čině narážky na svůj bouřlivácký život. "Narodil jsem se ve Vysokém nad Jizerou v Československu, malém městečku poblíž hranic, vedle tehdy mocného Německa a tam se nežilo klidně. Měl jsem 11 dětí, 3 z nich mi vzala válka v r. 1914 - 1918. Zbylo mi jen 8 dětí".

Rodina je muzikantská, základy i lásku k hudbě zdědila z rodného otcova kraje - z Vysocka.

"Máme to v krvi" - vysvětluje paní Duprant, dcera, která pečuje o svého otce. Ona sama hrála na klavír, violoncello, a housle, zvláště pak se věnovala zpěvu. Starší sestra je koncertní solová umělkyně v La Haye. Ostatní děti se zabývají rovněž hudbou až na jednu dceru, která je spisovatelkou v Německu a syna, který harmonii okouzlen nebyl.

V roce 1945 rodina Chlebnova opět platí daň válce. Jeden syn a dcera, když chrání svůj nový domov, platí za to životem.

Po mnoha cestách po světě se "létavice" zastavila a Emil Chlebná žije více než 40 let v Ordan - Laroque, v obci, kterou si zvolil za svůj domov. Zakoupil si zde statek "Nalies". To není dům venkovana, to je zámek čaroděje. Mohl by zde mezi rybníkem a holubníkem trávit pokojně celé hodiny, ale je ve svých 94 letech stále součástí této generace, která nemůže zůstat nečinná.

Vzpomíná na své první zaměstnání, které bylo loutkářství a uzavřen ve své dílně, od níž zárlivě schovává klíč, pečuje o svou sbírku houslí. Kolik má houslí? Neví, třicet nebo čtyřicet. Jsou mezi nimi značky jako Jakob Steiner 1662, Josef Quarnerius Jacobi 1700, Bertholini 1810 atd. V místnosti je několik klavírů, violoncello, klárinety, a různá vycpaná zvířata.

Podle pana Chlebný každý nástroj má svou vlastní duši a své rozmary. On je zná, čas od času nechá zaznít jejich tónům a někdy řekne: "Nevrátí to, co by se mohlo očekávat, podívám se na to" nebo: "tam je zázrak, podívám se na to". Říká to svým něžným hlasem a sladkým přízvukem svého rodného kraje.

V "Nalies", své venkovské usedlosti, která podle připojené fotografie v albičku připomíná některý z našich venkovských zámeků, kdo má štěstí být přijat, musí přijít bez hluku, aby neporušil ticho místa. Velký dům ozdobený květinami, ukrytý pod stromy, bdící nad nepokojným hejnem ptáků.

Pán těchto míst, sedící ve stínu, Vás dvorně přijme. Obličej zbrázděný vráskami, opálený sluncem, dlouhý bílý patriarchální vous, černý baret. Emil Chlebná si zde vybudoval neměnný vesmír, vyšlý z muzea jeho vzpomínek, otevřený všem, kteří nehledají si vynuťt vstup.

"Zemědělství mi nepřineslo bohatství" říká dnes bez přílišné lítosti. "Ve Francii v té době nebyl rolník příliš podporován. Hudba, to byl můj celý život!"

Ve 28 letech koncertuje v doprovodu svých dvou dcer. Plakát programu prvního koncertu v Holandsku, dokládá slovy: "Sál byl plný. Měl takový úspěch, že má žena, která byla u pokladny, to chtěla vidět. Během té doby byla pokladna s penězi ukradena."

Hle, pan Chlebná, moudrý člověk, užasný vnitřním životem, lékař houslí, a sedlák. Ale je to také více: je to typ člověka, který dnes poněkud mizí. Tito velcí cestovatelé, stojící u brány života, znají tolik dobrodružství, že se nemohou nikdy nudit.

Emil Chlebná už nemůže, jako ještě ve svých 87 letech, chodit pěšky do "AUCH" - 16 km tam a zpět - co na tom. Jde se postavit na okraj statku a dívá se jak jedou vozy a blázni, kteří je řídí. Jestliže je u vchodu jeho aleje tabulka zákazu, je to proto, aby tato monstra mechanismu nerušila mír tohoto stánku hudby.

" Za několik dní starší dcera, víte ta koncertní umělkyně v La "aye, bude zde v rodině a rodina bude improvizovat jako dříve, pro potěšení! "V klidu " Nalies " v Ordan - Larogue v Gascogni ve Francii!

Daleko odvál živou rodáka - krkonosského muzikanta! Magnetická střelka jeho kompasu se zastavila nad rancii!

S příjemnými pocity čteme v originále novin : Illest nê à Vysoké ,petit village de Tchecoslovaquie.

Podle překladu upravila
Jiřina Ďoubalíková.

Krejzlík a havelok.

Jisto je, že v různých dobách nejen dospělí, ale i děti se různě oblekali. Kdyby moji dětští kamarádi mohli spatřit oblečení dnešních školních dětí, jistě by se značně vyděsili při nejmenším tou přepestrou barevnou záplavou různých částí oděvů. Zrovna tak dnešní děti propuknou v smích, když vidí třeba na staré fotografii, jak jsme se strojili my - tehdejší kluci a děvčata - před 70 lety a dříve.

A tak mi napadlo, že by neškodilo něco z toho oblečení zašlých časů zaznamenat dřív, než to docela upadne v zapomnutí. Vystavují se staré šidlo a lidi to zajímá, zkusme to dnes v jiném oboru.

Tak třeba takový k r e j z l í k. O dívčím krejzlíku se dočtete v historických povídkách a divadlech, ale já mám na mysli krejzlík pro kluky. Za našeho mládí bylo ovšem těžko si představit slušně oblečeného kluka bez krejzlíku. Byl to druh límečku z bílého plátna a tvořil úplně samostatnou část dětského odívání. Nosil se jako závěr na šatech navrchu kol krku, zpravidla uvázaný na tkaničky. U menších kluků kolem čtyř let býval mírně zvlněný a na vnějším okraji zdobený drobnou kraječkou. U dětí větších byl už tvaru manifestačního i bez kraje, hladký, naškrobený a tvrdě vyžehlený. Byl to víceméně nedělní kus ustrojení a zvláště na tmavších šatech zářil svou skvělou bělostí. Nelze upřít, že to slušelo a dobře se vždy vyjímalo. Ovšem jen do parády, dělat při tom rybníčky na rynku a stříkat blátem se nedoporučovalo, neboť z toho koukal výprask. Ale na fotografii to dělalo efekt. Pan J. Hladík, první fotoamatér vysoký, chtěl-li nás fotografovat vždy předem se ptal: Máte, hoši, čisté krejzlíky? A když jsme řekli Ano, přesvědčil se, jestli nelžem a pak nás vedl do svého ateliéru pod samou střechou domu čp. 126.

Zvláštním kusem pánského oblečení byl v mém mládí h a v e l o k. Dnes už se nenosí, leda ve filmu. Byl to druh svrchníku z dobré látky soukenné, který měl přes ramena pelerinku, sahající až do pasu. Myslím, že to byla móda, napodobující kabáty našich buditelů z první poloviny devatenáctého století. Nosil se hlavně na jaře a na podzim a pelerinka chránila do jisté míry před promoknutím. Havelok býval ušitý z dobrého jednobarevného sukna v ukázněném tonu. Ve Vysokém, pokud se pamatuji, chodili v havelocích se zvláště oblíbení učitelé. Náš tatínek měl havelok barvy hnědé s mírným nádechem do červená, pan učitel Zajíček havelok šedé barvy s lehkým nádechem do zelená a největší fešák Honzka Soukupů nosil havelok v barvě okru zlatého. Jaký tedy div, že ani já jsem neušel tomuto zlatému hřebu pánské módy, když jsem odcházel na studie. Maminka mi dala u mistra Háška, krejčího, ušít na míru havelok v tonu černošedém. To, že jsem v tom novém haveloku byl také vyfotografován, je zásluhou mého strýce, profesora Cetla, manžela maminčiny starší sestry Márinky. O některých svátcích jsem jezdil k nim z Jičína do Turnova na návštěvu. A tak při jedné takové návštěvě vzal strýček své dva syny, Vládu a Mítu i mne, tehdy kvartána reálky, a vedl nás do foto - ateliéru. Jistě to nebylo kvůli Cetlovým chlapcům, kteří již před tím byli mnohokrát fotografování a tak jsem došel k přesvědčení, že chytrý strýček měl určitou myšlenku. Jakou? Byl jsem asi poslední student, který chodil v tom starodávném haveloku z dob Jungmana a Šafaříka a strýček si už tenkrát uvědomil, jakou budu jednou mít pěknou originální památku. Za tu podoběnku jsem mu dodnes vděčný. Když pak jsem z haveloku povyrosl a rukávy mi byly tuze krátké, zůstal havelok viset na půdě domu čp. 119 ve Vysokém. Snad to bylo o prázdninách roku 1907. Mé mamince bylo líto, že by tak kalé sukno měli žrát moli a proto kabát donesla sousedce do stravovny, která z něj svým klukům přešila nějaká kačata a říkala, že div divoucí nejsou skoro k roztrhání, ač jinak na těch klucích vobleky jen hořely.

Vladimír Pavlík.

Smějeme se dětem.

Vysocký rodák a bývalý mistr kominický Josef Spousta mladší, býval pohotově dítko, zvláště na odpovědi. Napsal nám několik příhod. Některé, téměř anekdotické, uveřejňujeme.

Světlo světa jsem spatřil v místech, kde se říkalo "U Bělochů" přesto, že v pozdější době se ze mne stal "černoch". Již jako malý kluk jsem měl zřejmě vlohy pro hudbu, protože jsem jednou v nestřeženém okamžiku utekl jen v košilce k panu Háskovi, bačkoráři, který jako hudebník měl doma buben a tak jsem tam celou rodinu i okolí "oblažoval" trískáním do bubnu, zatím co mne rodiče sháněli po městě. K slečně Boženě Šádkové, švadleně, později provdané Hladíkové, jsem chodil velice rád. Jednou jedla jablko a já měl na něj velikou chuť, ale přímo požádat jsem se neodvážil. Stoupl jsem si před ni a řekl: "To nevíš, že Pepíček Spoustů také rád jablíčko?" Slečna se samozřejmě mé diplomacii musela zasmát a přinesla mi ne jedno jablíčko, ale hned několik.

Při prvním vstupu do školy o přestávce jsem si musel "někam odskočit". Domníval jsem se, že tahle místnost ve škole není. Vzal jsem si tašku jen tak přes jedno rameno a krácel ze třídy ven. Třídní učitel Josef Ďoubalík mne spatřil a ptá se, kam jdu. "Do činžáku na záchod, pane učiteli". "Ten tady máme taky, já tě tam dovedu". Vrátil jsem se s kalhotami "na půl žerdi", postavil před celou třídu a povídám: "Lidičky zlatý, kdo mne zapne?" Udělal to pan učitel, ale z mého hlediska to bylo špatně, tak jsem ho opravil. "To musíte vpředu křížem, vzadu křížem, jako to dělá maminka!" Pan učitel vyhověl a vše bylo v pořádku.

Jednou k nám do první třídy měl přijít školní inspektor. Pan učitel nás poučil, že si v lavicích všichni stoupneme až vejde do třídy a pozdravíme: "Dobrý den, pane inspektore." Stalo se, do třídy vstoupil vysoký muž, černý knír a bradku. Se mnou to do slova zaklepalo, jak jsem se jeho vzhledu lekl. Všichni jsme vstali a způsobně pozdravili, ale pan učitel nebyl spokojen a povídá mi: "Tak, copak máš udělat, Pepíčku, když přišel pan inpektor?" Já povídám: "Vstát, pane učiteli." "Tak se postav" a já si pořádně dupnul nohou a povídám: "Já stojím!" Byl jsem totiž nejmenší ve třídě a ať jsem stál nebo seděl, koukala mi jen hlava.

Jednou jsem potkal na ulici manželku třídního učitele paní Anežku Ďoubalíkovou a jadrně jsem ji pozdravil: Dobrý den. Paní mi na pozdrav odpověděla a šli jsme každý po svém. Zanedlouho jsem ji potkal zase, ale ještě s jednou paní. Opět jsem slušně pozdravil a paní Ďoubalíková mi povídá: "To jsi hodný, Pepíčku, že umíš tak hezky pozdravit" a já na to pohotově povídám "To nepatří vám, ale tý druhý."

Ve svém dopise Josef Spousta dodává: "Nemusím jistě psát, jak rád jsem měl, mám a budu mít tento můj rodný kraj až do konce svého života, neboť s tímto místem jsou spojeny nejkrásnější životní vzpomínky".

Upravila redakce.

Sternádek a vyliďňování našich vesnic.

Je nesporně zjištěno, že většina vesnic nejen v Podkrkonoší, ale vůbec ztrácí rok od roku svoje obyvatele a přesun se děje převážně do nejbližších průmyslových středisek. Názor souseda Sternádky, který pozorně sleduje vše, co se děje ve světě, jsme si mohli pozorně vyslechnout v hospodě v dušičkových dnech při čaji s rumem, který nás pěkně rozehrál, když Sternádek říkal:

Von ten svět je tejdě sousedi oupelně jinejmež za našeho mládí. Von to je pro staršího čloujeka takovej překrutnej převrat s jakým kvaltem se všecko mění, že to jeden nepostačí ani všecko zarekistrovat. Tak já byl taky tudle jednou po dělsí době v Tanvaldě a já to tam nepoznal. Vono to tam je jako v Americe, samej panelák a věžák a kdyby jen jeden, vono jich tam je asi patnáct a prej tam vostává kolik tisíc lidí. A eště horší prej to je v Jablonci a Liberci, kde na takovým sidlišťi prej je asi vosome tisíc lidí a v těch věžákách jich je víc, než má naše vokresní město obyvateľ. A tejdě vodkud jsou tý lidi? Inu z vesnic se stěhujou pomalu a jistě do měst za průmyslem, kde lidi dostanou byt a na vesnici už není kale co dělat, protože tý nový mašiny a kombajny nepotřebujou tolik lidí vokolo sebe jako dřiu.

Tak se podvejte třeba na takový Skenařice //správně Sklenařice / kde mám bratrance. Tam bylo před válkou víc jak vosome set lidí a dnes jich tam je dvěstě vosome desát a z toho prosím na devadesát pensistů. Při tom, ale všechny tý pěkný chalupy nechátraj,

voni to skoupili pražáci, jezděj tam nejen na neděle, ale na celý prázdniny, protože vona tam není žáná fabrika a je tam přepěkněj luft. A proto na neděle lidi utíkaj z měst a tudle v sobotu jen vosum lidí bylov Praze vopoledne na vobědě a Praha byla jako vy- lidněná. To sou prej hotový šnůry autáků už v pátek vod Prahy a v neděli večir zase zpát- ky. A v těch Skenaricích, abych nezapomněl na svou řeč, je krásná škola, kerá je ale zav- řená, a už není školou a mámy doprovázej svoje pervnáčky na autobus na Vysokej, protože vona hromada škol vokolo Vysokýho už má školy zavřeny, protože vono je tam čím dál tím mǐň lidí. Stejně tak ranní autobusy sou peľný lidma, kerý jezděj z vesnic do fabrik a vracej se až navečir zpátky a proto vono na těch ryncích je dnes viděť jen nǎký to psiště a ráno pár ženskéjch a důchodců, kerí dělaj takovou sporádanou frontu v mlíkárně a v potravínách. Když tak vokolo toho jeden přemejšlí, vono to ani jináč nemuž bejť, pro- tože von ten průmyslovej pokrok letí mílovejma krokama a z našich vesniček se stávají pomalu vyhledávaný letní a zimní střediska. A když eště na vesnici je dnes pomalu tře- tina lidí důchodců, je viděť, že se i lidskej život prodlužuje. Dyť von dneska vosumde- sátník není žáněj dědek a právě dneska sem poslouchal děti na kerchově, jak si četly z pomniku narození a umření a říkali si, že prej voni lidi dřiu umírali mnohem mladší, většinou tak v šedesáti letech. A vono je teda jistý, že když bylo Svatoplukoj Čechoj padesát let, tak ho oslovovali " slovutný kmete". A podvejte se na dnešní padesátníky, voni nemaj fousy, protože fousy maj zas ti dvacetiletí. A takle to na tom světě dnes vy- padá.

Sternádek ukončil, podíval se na hodinky a spěchal domů, neboť měl k obědu bram- boračku s houbama a chlupatý knedlíky s červeným zelím. Ale s tím horským špičatým ze- lím, které je dnes už i na horách vzácností.

Josef Ďoubalík.

Radím ženám - dělám chutě mužům .

Jak jsem již v minulém čísle uvedla. Chut mužů a ženy je rozdílná a proto nutno tento rozdíl mít na paměti a vyhovět mu. Láska prochází žaludkem a vařečka je žezlem ženy. S tím žezlem vládne v kuchyni - ne jinde. A to, co z kuchyně vyjde, bude tedy vždy jen suverenní v tom krásném oboru, bude mistrovským dílem skutečného umění.

Jest tedy použití mimo nádobí a ingrediencí i rozumu, vědění, chuti a vkusu. Ani uprava nesmí se podcenovat, neboť ta mnohdy jednoduché krmi dodá koruny. Dobrá kuchyně je základem spokojeného domova.

Hovězí maso / ovšem vybrané / vaří se 1/4 hodiny, pak je výborné a šťavnaté - polévka nestojí za nic. Vaří-li se 3 hod., je polévka výborná, ale maso bez chuti. Oboje najednou nelze udělat.

Omáčky zasluhují pozornost: jíšky a přidané mouky se musí dobře 2 hod. vařit, aby ztratily jak chut, tak i vzhled ševcovského popu.

Kořením vládne rozumně a za stálého ochutnávání. Nesmí do jídla přijít omylem, nýbrž účelně a směs jeho musí vynít v konečnou harmonii.

Dušení se neproměňuje maso v zatvrdlý ovar, bez chuti a šťávy: musí se nejprve na velmi horkém omastku osmažit, pak teprve za podlití osolit a dusit.

Pechení bývá vůbec uraz a těžká žaludeční katastrofa! Proto vlož je nesolené a osušené do velmi horké trouby a teprve po zčervenání osol. Rovněž tak si počínej při smažení neobalovaného masa, které rovněž musí přijít neosolené do omastku horkého, až se z něho začíná kouřit.

V salátech spoř kyselinou, buď však marnotratnou v oleji. Vůbec pak měj na paměti ti, že nemístnou šetrnost v tucích shleďáš na výrobcích své kuchyně.

Je ještě mnoho drobností, které se opomijeti nevyplácí, ale ty se poznají v pra- xi bedlivým pozorováním. Nezapomínej, že i to nejprostší jídelko musí zpívat andělský chorál a odklopíš-li pokličku pekáče, musí vůně otvírat oblaka. Úpravná a usměvavá čistá hospodynka je pak okrasou toho ráje.

Vzhledem k tomu, že se blíží kvapem vánoce, dovolte mi vybrat jeden recept/asi z 60 / na přípravu kapra. Tak tedy :

Kapr v rosolu : Kapra očištěného od šupin a krve vytřeme do sucha / bez praní ve vodě / , rozporcujeme, prosolíme, prosypeme kmínem a v misce necháme 1 hod. odpoči- nout. Pak na rozpáleném oleji prudce opečeme z obou stran, aby maso šlo od kosti, ale ne- rozpadávalo se. Kostí dle možností vybereme a kladem do misky. Každou vrstvu kapra pro- kládáme kolečky vařené cibule a mrkve, a zalejeme lákem: 1/2 l vody / dle potřeby i víc sůl, silný plátek citronu uvaříme s třemi většími cibulemi, lvětší mrkví, kouskem celeru,

petrželí, novým kořením, pepřem a bobkovým listem asi 15 minut. Pak přecedíme, přidáme ocet event. sůl a želatinu a kapra s tímto roztokem zalejeme a dáme do chladna ztuhnout. Rosol můžeme připravit též z vepř. paspárků. Podává se jako předkrm a ozdobí vhodně rozkrájeným citronem, kterým se může ještě dle chuti přikyselit.

Boží milosti 25 dkg hrubé mouky, sůl, 5 dkg cukru / prášek /, citronovou neb pomerančovou kůru dáš na vál a přidáme 5dkg rozsekaného másla, 2 žloutky, 2 lžice bílého vína a asi 5 lžic smetany. Vypracuješ v těsto, měkčí než na obyčejné nudle a vypracuješ tak, aby se dělaly puchýřky. Pak těsto vyválíš asi na stéblo silně, nakrájíš na obdélníčky nebo trojúhelníčky, prostředkem asi 3x zoubkovaným kolečkem nařízneš a dáš do dobře rozpáleného sádla smažit po obou stranách do růžova. Smažené posypeš hodně vanilkovým cukrem nebo cukrem se skořicí. Stejně můžeš připravit i

Smažené růže .Z vyváleného těsta vykrájíš formičkami čtyři hvězdičky různé velikostí, které kladeš na sebe, ale největší byla vespona aby se lístky pěkně střídaly. Každou hvězdičku uprostřed potřeseš bílkem a hotovou růži stlačíš uprostřed držadlem vařečky omočené v mouce, aby se lístky zvedly. Do hotových růží pak doprostřed dáš kousek husté zavařeniny a sypeš s cukrem s vanilkou.

Eva Hronešová

Poudačka výhradně na písmeno "p".

Paseky, Poniklá, Příchovice ? Proto poslouchajte :

Přítel Patočka posedával pravidelně při pivu. Pil právě páté. Přišel, přisedl pomalu pivem připitoměly přítel Poloprucký. Poručil pár piv, prohodil pár pepřných poudaček, přihnul půllitr, poposedaje pěkně pomalu. Patočka poslouchal právě plamenný projev písmáka Pohořalého. Při pití přátelé pozorovali pohostinnost Polopruckého. Přemítali proč poroučí pelno pivišťat. Polopruckej potřeboval přec provokovat, potlouct pár přítomnejch přátel po papule.....

potom poručil patnáct párků, připíjel přátelům, potřásal pravicemi, provokoval, pokřikoval, počítaje patrně přivoditi pivní přestřelku. Přepočítal patnáct piv, porad poroučel, protože pivo přinášelo povznesení. Při podíuném poudání přiletělo Polopruckýmu pár políčků. Pak padnul podtatý pod práh pivnice / putyky /. Povalený, pokopáný Polopruckej ponadával, pak povotevřel, přeskočil plot přímo přes parkové proutí. Při poklusu přeskakoval patníky, pošlapal pelargonie, pádil, proklínaje přátelé. Poztrácel peníze, protože přelézal perka - prostě podnapilý Poloprucký.

Pak přece přítomní pivní přátelé přivedli Polopruckého před paní Polopruckou. Posmrkávala, pobřečela, přidala pár pořádných pohlauku, pak přehodila pijáka přes práh pavlače.

Příští pondělí přišel Polopruckej prosit přátelé pivní party. Pocítil prokletí provinilce.

Řicházející podzim přinesl plískanice, proto pivnice / putyka / připomínala převelice početnou partu pivních příživníků.

Ponaučení pak praví: " Polopruckej, pij pomalu, pohlauky přilítávají pravidelně při provokování přátel ".

Jos. Ďoubalík

Počasi.

Tak vidíte, lidičky, jeden myslel, že na kerchově kytky berzy zmerznou, ale vono to tam vydrželo skoro tři neděle. Nemerzlo, byla jen samá melha a velchko a to dalo dobře na ty pravý kytky, nemusela se ani voda do henku na ně dolejšat. 13. listopadu měmlo bejt toho praseckýho větru, kerej prolít prej celou Europou jako uragán a nadál všude u sousedu náramný škody. Chťolsku i lidi zabil. My ve Vysokým sme na takový vi-chřice zvyklí, tak nám to ani kor nepřišlo. Jenže tervám, že se nás to krapet vyhlo a tak si tejdě mužeme říkat co chcem.

Před tím 12. listopadu začal padat sníh. Takový přehánky to byly. Ale Martin se vopozdil asi vo 24 hodin. Nejdřiu měl vosedlanou kobyly hnědou a přes noc si něhde na horách u Krakonoše vyměnil koně, no a k nám přijel vopožděněna bílým.

Vod tý doby nám přes den i noc pořád strouhá a větinou je zatažený. 19. listopadu, když den před tím metelila, se událo náramně kale, slunce svítilo a ten noční -4°C mráz vytáhl nahoru nad nulu. Sníh byl přepěkněj prašan, bejt ho dost / byla jen asi 10 - 15 cm vejška /, tak se skijáci zblázněj radostí.

Protože do vánoc tejdě už máme jen tolik neděl, že se daj spočítat na perstech jedny ruky, začínaj lidi bláznit s nákupama, chasa se těší na Barboru, Mikuláše a Lucii a nakonec na Štědrej den. Tervám, že maj lidi mech do betlema už doma, aby nemusili jako "Ma-ruška a dvanáct měsíčku" hledat a hrabat pod sněžištěm nehde na "Nigrince". Vono v tom kráčí se to tejdě nekale hledá.

Než před Martinem napad snáh, rostly eště houby - podřibky a vosičáči a ty skalní hubaři jich nosili dost. To vypadá na to, že bude dlouho do jara sněžiště, kerý už vokolo Josefa muž kozel vzít. To tak ve Vysokym bejvá: na Štědrej večír se dá pohodelně dojít až ke hrobu neboždikum rozvítit svíčičku, ale na Josefa, aby si připnul skijs a dyž už na nich nejezdí, tak musí jít s lopatou.

Jiřina Ďoubalíková

Drobné zprávy.

14. listopadu byla v Krakonoši uspořádána NF veřejná schůze za značné účasti občanů. Hlavní náplň referátu jste si přečetli na předních stránkách Větrníku.

24. listopadu v Krakonoši hostoval ochotnický soubor Tyl, Kulturního a společenského střediska z Lomnice nad Popelkou. Představil se nám hrou Aloise Jiráka "Otec". Tímto představením byl zahájen dvoudenní seminář pro režiséry a herce amatérských scén okresu Semily, který probíhal v sále hotelu Bartoníček. Lektorem semináře byl Jiří Beneš, šéfredaktor listu "Amatérská scéna".

30. listopadu bude uspořádán v Krakonoši ve velkém sále slavnostní večeř s bohatým programem na oslavu 50. výročí vzniku Sovětského svazu a 55. výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Začátek bude v 19 hod. Srdečně zveme všechny občany!

Upozorňujeme veřejnost, že vysočtí ochotníci budou opakovat úspěšnou Waldaufovu operetu "Nejlíp je u nás" ve dnech 25. prosince ve 20 hod. 26. prosince / Na Štěpána / ve 14 hod., v pátek 29. prosince ve 20 hodin a 30. prosince rovněž ve 20 hod.

Ředitelství Vlastivědného muzea upozorňuje, že v první polovině prosince připravuje kratochvilnou předvánoční besedu: "Ve samejch strašidlech". Datum bude včas oznámeno místním rozhlasem a plakáty. Přijďte pobejt, budeme se "příjemně" bít!

Narozeniny.

11. listopadu oslavila v Jablonci n. Nisou rodačka pí. Anna Kittlerová, rozená Hladíková 75 let.

14. listopadu oslavil p. Antonín Rázl 75 let.

17. listopadu oslavila pí. Pavlína Štěpánková, t.č. v Jablonci n. Nisou, 90 let.

27. listopadu oslavil p. Karel Metelka v Domově důchodců v Rokytnici 70 let.

Přejeme hodně zdraví!

Úmrtí.

4. listopadu zemřel p. František Buchar z Koziny v Roprachticích ve věku 82 let.

Čest jeho památce!

Důležité upřesnění.

Upozorňujeme naše čtenáře, kterým byla v tomto čísle připojena složenka, že se jedná o vyrovnání celoročního předplatného / 1972 / - nebo vyrovnání doplatků, pokud čtenář zaslal nebo hotově složil zálohu.

Redakci zaslané použité i nepoužité rukopisy, nejsou-li vyžádány zpět, ukládají se do archivu zpravodaje. Celoroční předplatné poštou 25.- Kčs. Odpovědná redaktorka Marie Ďoubalíková.

Větrník vychází jednou za měsíc. Řídí redakční rada. Příspěvky zasílejte nejpozději do 15. každého měsíce do Vlastivědného muzea. Cena 2.- Kčs.